

T.C.
DIŞIŞLERİ BAKANLIĐI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

7/9784
GK 26

Sayı : B.06.0.SPGY.0.0-026.21 -2010/293160
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Erg¼n
Aydoğan

ÇOK İVEDİ

06 Temmuz 2010

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: 07.10.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-15837 sayılı yazıları.

Balıkesir Milletvekili Erg¼n Aydoğan'ın 7/9784 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dışışleri Bakanı

Ek: 3 sayfa.

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ERGÜN AYDOĞAN'IN SAYIN
BAKANIMIZA YÖNELTTİĞİ 7/9784 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORU:

- 1- İsrail Dışışleri Bakan Yardımcısı Danny Ayalon'un, İsrail ve Suriye arasında Türkiye'nin arabuluculuğundaki dolaylı görüşmelerin başarıya ulaşmadığı ve bu sürecin artık sona erdiği yönündeki sözleri, Türkiye'nin Ortadoğu barış sürecindeki rolü açısından ne anlama gelmektedir?
- 2- Türkiye'nin arabuluculuğunun sona ermesi ve İsrail'in yeniden Türkiye'nin arabuluculuğunu istemediği açıklamasıyla, Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Davos'ta yaptığı diplomatik temayüllere aykırı çıkış arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 3- Türkiye'nin arabuluculuğunun bu şekilde reddedilmesinin uluslararası alanda yarattığı prestij kaybının giderilmesi için ne yapacaksınız?
- 4- İsrail'in bu açıklamasıyla açıkça Türkiye'nin küresel ve bölgesel güvenilirliğini zedelemesi karşısında ne yapacaksınız?

CEVAP:

Türkiye'nin tarihi, kültürel ve coğrafi bakımdan bağlı bulunduğu Ortadoğu'ya yönelik politikasının temelini, bölgede barış, güvenlik ve istikrarın tesis edilmesi, bölge halklarının refahının sağlanması, bölgedeki tüm ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesi ve bölge ülkeleri arasında işbirliğinin yaygınlaştırılması oluşturmaktadır.

Ortadoğu'da uzun yıllardır hüküm süren çatışma ve istikrarsızlık ortamı, Türkiye'yi doğrudan etkilemekte, ülkemiz için çeşitli olumsuzluk ve risklere yol açmaktadır. Bu nedenle Ortadoğu'da kalıcı ve kapsamlı barış ile istikrar ortamının tüm tarafların ortak çabasıyla tesis edilmesi Türk dış politikasının önceliklerinden biridir. Türkiye, bölgedeki krizlerin tırmanmadan yatıştırılması ile anlaşmazlıkların diyalog ve uzlaşma yoluyla çözümüne yönelik bir politika izlemektedir.

Bu anlayışla, 2008 yılında her iki ülkenin isteği üzerine Türkiye'nin aracılığıyla başlatılan **İsrail-Suriye** görüşmeleri, yapıldığı dönemde bölgede barışa yönelik en önemli adımlardan birini oluşturmuştur. Bu gelişmedeki temel unsur her iki ülkenin Türkiye'ye duyduğu güven oluşturmıştır. Ancak, sözkonusu görüşmeler Gazze Krizi nedeniyle akim kalmıştır. Türkiye, taraflar bu yönde istemde bulunduğu takdirde Orta Doğu'da kapsamlı barışın temel taşlarından birini teşkil edecek ve bu nedenle uluslararası toplumun büyük takdirini toplayan bu kanaldaki katkılarını sürdürmeye hazırdır.

Ülkemiz bölgesel barış ve istikrarın tesisi ve korunmasına yönelik ilkeli tutum çerçevesinde, 19 Ağustos 2009 tarihinde Bağdat'ta meydana gelen bombalı saldırılardan sonra **Suriye ve Irak** arasındaki gerginliğin kontrol altına alınmasında önemli rol oynamıştır. Arap Ligi Genel Sekreteri Amr Musa'nın da katılımıyla başlattığımız üçlü girişim ve Sayın Bakanımız tarafından iki ülke arasında yürütülen mekik diplomasisi, bu süreçte etkili olmuştur. Bu girişimimizin sağladığı başarı, bölge ülkelerinin ülkemize duydukları güvenin

de bir göstergesini teşkil etmiştir. Suriye ve Irak'la ikili ilişkilerde son dönemde sağlanan açılımlar bu güvenin diğer yansımaları olmuştur.

Türkiye'nin kolaylaştırıcı rol üstlendiği alanlar Orta Doğu ile sınırlı değildir. Türkiye, **Güney Kafkasya**'da gerçeğe dönüştürmek istediği barış, istikrar ve refah ortamının yaratılmasının önündeki en büyük engelin, bu bölgede devam eden siyasi ihtilaflar olduğu anlayışıyla, sözkonusu ihtilafların çözümünü kolaylaştırmak için inisiyatif almış ve Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformu önerisini gündeme getirmiştir. Sözkonusu Platformun, beş ülkenin de kabul edebilecekleri bir çerçevede hayata geçirilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Ülkemizce, **Afganistan ve Pakistan** arasında güven ve ortak çalışma ortamının güçlendirilmesi amacıyla Nisan 2007'de başlatılan Üçlü Zirve süreci kurumsallaşarak devam etmektedir. Süreç, her üç ülke halklarının ve bölgenin yararına yönelik ilave ve derinleştirilmiş işbirliğini ele almak bakımından zaman içinde etkin bir platform haline gelmiştir. Geçmişte yapılan Üçlü Zirveler, güçlendirilmiş diyaloga anlamlı katkılar yapmış, genişletilmiş ekonomik işbirliğine zemin sağlamış ve güvenlik ile istihbarat alanında işbirliğinin gelişmesi bakımından bir çatı teşkil etmiştir. Dördüncüsü 25 Ocak 2010 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen son Zirve'de güvenlik konularının yanısıra eğitim alanında işbirliği hususu da ele alınmıştır.

Dördüncü Üçlü Zirve toplantısının hemen akabinde, 26 Ocak 2010 tarihinde **"Asya'nın Kalbinde Dostluk ve İşbirliği için İstanbul Zirvesi"** gerçekleştirilmiştir. Zirve, bölgesel sorunların çözümünün ve bölgesel işbirliğinin ancak bölge ülkelerinin sahiplenmesiyle sağlam bir zeminde ilerletilebileceği anlayışını ön plana taşımıştır. Afganistan'a bölge ülkeleri tarafından verilen desteğin vurgulanması açısından önemli bir platform teşkil eden Zirve sonucunda kabul edilen İstanbul Beyanı, ortak bir vizyon ortaya koymakta, bölgesel işbirliğinin ilkelerini teyid etmekte ve bölge ülkeleri arasında karşılıklı güven tesisi ile işbirliğini geliştirmeye yönelik bazı önerilerde bulunmaktadır. Bu açıdan İstanbul Beyanı, bölgesel sahiplenme ve işbirliğine yönelik genel çerçeveyi çizen bir metin niteliğindedir. Dış politikamız açısından bakıldığında Bölgesel Zirve, ülkemizin, kendine doğrudan mücavir bölgelerin ötesinde, sorunların çözümüne yapıcı katkıda bulunabilme yetisinin giderek geliştiğini de somut bir şekilde ortaya koymuştur.

İstanbul Beyanı uyarınca, önümüzdeki dönemde ülkemizin evsahipliğinde gerçekleştirilecek **Düşünce Platformu toplantısı**, bölge ülkelerinden akademisyen, gazeteci ve düşünce kuruluşları uzmanlarının "bölgesel sahiplenme" yaklaşımı temelinde bir araya getirilmesini hedeflemektedir. Bu toplantı, bölge sorunlarına ortak çözüm arayışlarına katkıda bulunmak bağlamında, ülkemizin uzun süredir ve giderek belirginleşen şekilde oynamakta olduğu **"kolaylaştırıcı"** rolü perçinleyecektir. Keza evsahipliğimizde bu yıl düzenlenecek dördüncü **Afganistan hakkında Bölgesel Ekonomik İşbirliği Konferansı (RECCA)** bölgesel sürecin bu defa ekonomik veçhesine önümüzdeki dönemde yapacağımız başlıca katkılardan bir diğerini teşkil edecektir.

Ülkemizin kolaylaştırıcı rol üstlendiği bir başka coğrafya da Balkanlardır. Türkiye, **Bosna-Hersek**'te devam eden anayasa reformu sürecini yakından izlemekte ve bu kapsamda tüm kesimlerle görüşmektedir. 2002'den bu yana toplanamayan İKÖ Bosna-Hersek Temas Grubu, ülkemizin girişimiyle Ekim ve Kasım aylarında iki kez Türkiye'de toplanmıştır. Son dönemde Türkiye, Sırbistan ve Bosna Hersek Dışişleri Bakanlarının katılımıyla beş kez üçlü toplantı yapılmış, sonuncu toplantıda Bosna-Hersek'in Belgrad'a atamayı düşündüğü

Büyükelçiye Sırbistan tarafından onay verildiği duyurulmuştur. Aynı meyanda, ülkemiz, Bosna Hersek ve Hırvatistan Dışışleri Bakanları arasında ayrı bir üçlü danışma mekanizması daha başlatılmış, bu mekanizma çerçevesindeki ilk toplantı Ocak ayında Zagreb'de yapılmıştır. Öte yandan ülkemiz, Haziran 2009'dan bu yana Güneydoğu Avrupa Ülkeleri İşbirliği Süreci Dönem Başkanlığı'nı yürütmektedir. Bu çerçevede bölge ülkeleri arasında işbirliğini artırmaya yönelik faaliyetler düzenlenmektedir.

Bir diğer önemli konu ise İran'ın nükleer programıdır. Türkiye'nin İran'ın nükleer programı konusundaki tutumu açık ve herkesin malumudur: Konunun tek çözümü diplomasiden geçmektedir. Türkiye bu süreci kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Bu konuya ilişkin sürecin, tüm taraflar bakımından tatmin edici bir şekilde yürütülmesini teminen temas ve çalışmalar sürdürölmektedir.

Türkiye'nin, bölgesinde ve ötesinde uyguladığı ön alıcı, proaktif ve uzlaştııcı politikalarla gerek bölge ülkeleri, gerek diğer uluslararası aktörlerce de takdir edilmektedir.